

werden muss' – de aanduiding 'arts' moest met ingang van donderdag 1 april weer gebruikt worden; wie zulks naliet, zou gestraft worden.

Deze brief¹ bereikte de artsen op woensdag 31 maart – dezelfde dag waarop Rauter (die zich, naar wij aannemen, groen en geel geërgerd had aan Seyss-Inquarts gedistantieerde houding) het volgende telexbericht van Himmler ontving: '*Ich bin für absolutes Durchgreifen. Dass der Streik kam*' (had Rauter van 'staking' gesproken? Dat was het niet geweest) '*danken wir sicherlich zu einem erheblichen Teil der NSB*' (een waardeloze troep, ook in Himmlers ogen). '*Halte es für richtig, wenn rund 3-500 der Streikführenden verhaftet und sofort in die KL² im Reich verbracht werden. Wir werden sie dort als Ärzte verwenden.*'³

Daags voor dit advies binnenkwam, had Seyss-Inquart (30 maart) de nodige instructies doen uitgaan: op vrijdag 2 april moest de Nederlandse politie controleren of de aanduiding 'arts' op de naambordjes weer overal zichtbaar was, diezelfde dag moest de *Sicherheitspolizei* lijsten opstellen van enkele honderden artsen die men, als de demonstratie voortgezet werd, zou arresteren, en die honderden diende men dan in de vroege ochtend van zaterdag 3 april op te pakken en naar het concentratiekamp Vught te brengen. Had Himmlers advies effect? Toch wel: de procedure werd versneld. Woensdagavond laat ontvingen de *Aussenstellen* van de *Sicherheitspolizei* per telex Rauters instructie om zelf op donderdag 1 april van drie uur 's middags af op controle uit te gaan: elke arts die zich niet weer 'arts' noemde, moest onmiddellijk gearresteerd worden.

Die arrestaties bleken niet nodig. Wel trachtte de bezetter de zes door Croïn speciaal genoemde artsen in handen te krijgen (bij vier, onder wie Barnhoorn en Leenaers, lukte dat⁴), maar daar liet hij het bij: de demonstratie was inderdaad op donderdag 1 april beëindigd.

Ook die beëindiging vond plaats in overeenstemming met een consigne van het Centrum. Het Centrum had in Den Haag tweeërlei vernomen: ten eerste dat de bezetter met kracht zou ingrijpen als de demonstratie voortgezet werd, ten tweede dat de papieren van Croïn en zijn Artsenkamer gevoelig gedaald waren. Per estafettebericht hadden de artsen toen de order gekregen een eind te maken aan de actie 'met de mededeling dat de gewenste resultaten waren bereikt. Er waren toen', aldus de Vries in zijn geschiedenis

¹ Tekst in de Vries: *MC*, p. 48-49. ² *Konzentrationslager*. ³ Telexbericht, 31 maart 1943, van Himmler aan Rauter (*BDC*, 1911). ⁴ Zij werden na enkele weken vrijgelaten omdat er geen spoor van bewijs was dat zij iets met Medisch Contact (dat begrip was de Duitsers bekend) te maken hadden.